

A 4-ik Zsoltár magyarázata.

Az eddigi felfogás a Zs. történeti háttérét következőkép írja le: Valamely előkelő állású ember az övéivel nagy veszélyben forog, övéit már elfogta a kishitűség és kétségbeesés és őt szidalmazzák, ócsárolják. De ő szilárdan ragaszkodik Istenbe vetett bizalmához. A Zs. tehát individuális és nem gyülekezeti Zs. Igy Baethgen (Die Psalmen 1892.), Wellhausen (Sk. u. Vorarbeiten VI. 1899. p. 166), Duhm (Die Psalmen 1899.). — Smend (ZAW. 1888. p. 88.) nem dönti el a kérdést.

A Zs. magyarázatánál a 6.—8. v.-ből kell kiindulni. E részlet világos fényt vet a viszonyokra, melyekből a Zs. származik. Elégedetlenségről van itt szó, kik ugyan Jahvét ismerik el Istenöknek, de a körülmények, főleg a mindennapi megélhetés (דִּינֵם וְתִירוּשָׁם) nyomasztó súlya alatt elvesztették bizalmukat (v. 6. בַּטְחֵי) Jahve iránt és vele szemben keserű panaszban törnek ki. (כִּי יִרְאֵנִי טוֹב). Innen érthető v. 3. Ez elégedetlenség nem riadnak vissza attól sem, hogy Jahvét szidalmazzák (מְבוֹרֵי לִבְלִמָּה) és ellene hazug támadásokat intéznek (כִּי־). Nem veszedelméről van szó a Zs.-ban, hanem nyomasztó viszonyokról; — nem egyes ember veszedelméről, hanem a kétségbeesítő körülményekről, melyek mindenkit sujtanak. Nem is egyes, a költőhöz közelálló egyének elégedetlensége és kishitűsége tükröződik vissza a Zs.-ban, hanem egy egész párté (כִּי־ v. 7), mely a hitet, az Istenbe vetett bizalmat elvesztette. Ezek ellen irányúl a kitartók és hívők köréből származó ezen költemény.

A Zsoltár gondolatmenete a következő: Suspirium vezet be a költeményt, mely Jahve segélyét és támogatását kéri (v. 2.) A hivek pártja nevében beszélő költő erős szemre-

hányásokat tesz az elégedetlen atyafiaknak: gyalázzák Jahvét¹⁾ (יְהוָה mint 3. Zs. v. 4-ben) és hamis vádat emelnek ellene. (v. 3). Hogy miben áll e hamis vád, sejteni lehet v. 4-ből. Azt állítják és merik hirdetni, hogy Jahve az övéit (= a gyülekezetet) elhagyta, velök nem törődik, imáikat nem hallgatja meg. Ez ellen tiltakozik a kegyesek csoportja. „Tudjátok meg, — erről a hívők pártja tesz bizonyosságot, — hogy Jahve a kegyesekkel (הַיְהוּדִים) egész sajátosan szokott elbánni (הַיְהוּדִים), imáikat mindig meghallgatja. (v. 4). Hogy ti elégedetlenek vagytok, megbocsátható, de mikép merészeltek Isten ellen is vétkezni? (5b corrupt, a hiba valószínűleg עַל מַשְׁכָּכִים-ben rejlik). Nem Isten ellen irányított szidalommal fogtok ti a helyzeten segíteni, hanem Jahvenak tetsző életmóddal (יְהוָה וְיָגִיד) és azáltal, ha Istenben bíztok.“ (v. 6.) Ezek után a gyülekezet jobb részét képviselő költő kéréssel fordul Jahvéhoz: Sokan vannak, kik az elégedetlenek tenorjában beszélnek. Ezért úzd el, Jahve, a felettünk lebegő felhőket (v. 7). Nem azért mintha félnénk, hogy a tartós nyomasztó viszonyok az elégedetlenek táborába kergetnek minket is. A mi bizalmunk hozzád számunkra a legfőbb öröm, becsesebb, mint a gazdag aratás, bőséges szüret, mit az elégedetlenek kívánnak. Mert ki e kincs birtokában van, még éjszaka, mikor annyi esetlegességnek van kitéve, se kénytelen aggódni, nyugodtan alhatik, Jahve védi őt (v. 8—9.)

A Zs. tehát gyülekezeti ének, mint a legtöbb Zsoltár. Nem egyes embernek esti dala, hanem a kegyesek érzelmeinek kifejezője a nehéz napokban. Becses lap azon küzdelmes évekből, midőn a belső meghasonlás a gyülekezet existenciáját is kétségessé tette.

¹⁾ Hogy יְהוָה a Zsoltárkönyvben többször Jahvet jelöli, mi a figyelmet idáig kikerülte, mely mulasztás azután nem egy Zsoltárhelynek teljes félreértésére vezetett, — e véleménynek mai évekkel ezelőtt a Zsoltárokról tartott előadásaimban kifejezést adtam. Az Expository Times legújabb számában (.9'3. ápr.-i füzet p. 334—336) Böhmer a 149. Zs. 5. v. ében a kifejezést szintén Jahvera vonatkoztatja (יְהוָה a Divine Name? A Note on Ps. 149.)